

«Симферополь ауылының ЖОББ мектебі» КММ

Сенсорика арқылы құрастыру іс-әрекетін дамыту

Орындаған: Тәрбиеші Оразалина Сауле Калымжановн

ТҮСІНІК ХАТ

Бұл дидактикалық материалдар жинағы мектепке дейінгі жастағы балалардың сенсорлық дамуын құрастыру іс-әрекеті арқылы жан-жақты дамытуға арналған. Сенсорика баланың қоршаған ортаны тануының негізі болып табылады, ал құрастыру әрекеті сол қабылдауларды іс жүзінде бекітуге мүмкіндік береді. Сондықтан сенсорика мен құрастыруды өзара байланыстыра ұйымдастыру баланың дамуына оң әсерін тигізеді.

Сенсорика арқылы құрастыру барысында балалар заттардың түсін, пішінін, көлемін, құрылымын салыстырады, ажыратады және біріктіреді. Бұл әрекеттер баланың ұсақ қол моторикасын, кеңістікте бағдарлауын, логикалық ойлауын және зейінін дамытады. Сонымен қатар, құрастыру кезінде бала өз ойын еркін жеткізуге, жоспар құруға, бастаған ісін соңына дейін жеткізуге үйренеді.

Ұсынылған дидактикалық материалдар ойын түрінде ұйымдастырылып, балалардың қызығушылығын арттыруға және белсенді қатысуына бағытталған. Тапсырмалар жеңілден күрделіге қарай құрылып, баланың жас ерекшеліктері мен жеке мүмкіндіктері ескеріледі. Материалдар оқу іс-әрекетінде, еркін ойын кезінде және жеке жұмыс барысында қолдануға ыңғайлы.

Мақсаты:

Балалардың сенсорлық қабылдауын (түс, пішін, көлем, кеңістік) құрастыру іс-әрекеті арқылы дамыту, танымдық қызығушылығын арттыру, шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру және өздігінен әрекет ету дағдыларын жетілдіру.

Міндеттері:

- түстерді, пішіндерді және көлемдерді ажыратуға үйрету;
- сенсорлық эталондар туралы бастапқы түсінік қалыптастыру;
- ұсақ қол моторикасын дамыту;
- логикалық ойлау мен салыстыру дағдыларын жетілдіру;
- кеңістікте бағдарлау қабілетін дамыту;
- балаларды өз бетінше құрастыруға және нәтижеге жетуге ынталандыру;
- шыдамдылыққа, ұқыптылыққа және бірізділікке тәрбиелеу;
- шығармашылық белсенділігін арттыру.

ДИДАКТИКАЛЫҚ ОЙЫНДАР МЕН ЖАТТЫҒУЛАР

Жас ерекшеліктері бойынша ұйымдастыру:

2–3 жас (ерте жас тобы)

Бұл жаста негізгі назар сенсорлық түйсінуге, қолмен ұстап көруге және қарапайым әрекеттерді орындауға бағытталады.

- түстерді ажырату (қызыл, сары, көк);
- қарапайым пішіндерді тану (дөңгелек, төртбұрыш);
- ірі бөлшектермен құрастыру.

Ұсынылатын ойындар:

«Түсті тап», «Үлкен текшені қой», «Домалақ қайда?»

3–4 жас (ортаңғы топ)

Бұл кезеңде балалар салыстыруға, таңдауға және қарапайым логикалық байланыстарды орнатуға үйренеді.

- түстер мен пішіндерді салыстыру;
- көлемді ажырату (үлкен–кіші);
- үлгі бойынша құрастыру.

Ұсынылатын ойындар:

«Үлкен–кіші», «Үлгісін қайтала», «Текшеден жол сал»

4–5 жас (ересек топ)

Бұл жаста балалардың шығармашылық қабілеті белсенді дамиды.

- күрделі пішіндерден құрастыру;
- кеңістікте бағдарлау;
- өз бетінше жоспар құру.

Ұсынылатын ойындар:

«Өз үйімді саламын», «Қандай пішін жетіспейді?», «Қала құрастырамыз»

ДИДАКТИКАЛЫҚ ОЙЫНДАРҒА АРНАЛҒАН КЕСТЕ

Ойын атауы	Мақсаты	Құралдары	Күтілетін нәтиже
Түстерден пішін құрастыр	Түстерді ажырату, пішіндерді тану	Түрлі түсті геометриялық бөлшектер	Бала түстер мен пішіндерді ажырата алады
Үлкен – орта – кіші	Көлемді салыстыру	Әртүрлі көлемдегі текшелер	Көлемді дұрыс салыстырады
Қандай пішін жетіспейді?	Логикалық ойлау	Құрастырмалы пішіндер	Зейіні мен ойлауы дамиды
Өз үйімді саламын	Шығармашылық, кеңістікте бағдарлау	Конструктор бөлшектері	Өз бетінше құрастырады
Үлгісін тап	Есте сақтау, қабылдау	Дайын үлгілер	Үлгі бойынша жұмыс істей алады

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР

Дидактикалық материалдарды жүйелі және мақсатты қолдану нәтижесінде:

- балалар түстерді, пішіндерді және көлемдерді сенімді ажыратады;
- сенсорлық қабылдауы дамиды;
- ұсақ қол моторикасы жетіледі;
- логикалық ойлау және кеңістікте бағдарлау қабілеті қалыптасады;
- балалар өздігінен жұмыс істеуге және шешім қабылдауға үйренеді;
- шығармашылық белсенділігі артады.

ҚОРЫТЫНДЫ

Сенсорика арқылы құрастыруға арналған дидактикалық материалдар баланың жан-жақты дамуына жағдай жасайды. Құрастыру іс-әрекеті арқылы бала қоршаған ортаны тереңірек танып, алған білімін тәжірибе жүзінде қолдануға үйренеді. Сондықтан бұл материалдарды оқу-тәрбие үдерісінде жүйелі әрі мақсатты қолдану педагог жұмысының тиімділігін арттырады.

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Выготский Л.С. Игра и ее роль в психическом развитии ребенка. — Москва, 2005.
2. Селевко Г.К. Современные педагогические технологии. — Москва, 2010.
3. Қоянбаев Ж.Б., Қоянбаев Р.М. Педагогика. — Алматы, 2014.